

ERŐSVÁR

MIGHTY FORTRESS

XVII. ÉVFOLYAM

PITTSBURGH 7, PA. 1948 FEBRUARY

2-IK SZÁM

A MAGYAR EVANGÉLIKUS EGYHÁZAT MEGBECSÜLIK KÜLFÖLDÖN

Dr. Ordass Lajos püspök nyilatkozata külföldi utjáról

Lapunkban részletesen irtunk arról, hogy D. Ordass Lajos püspök öt hónapos külföldi utjáról hazatért és a magyar evangélikusság meleg fogadtatásban részesítette megérkezésekor. A hosszú, fárasztó külföldi utról hazatérő püspök a Balaton mellé Révfülöpre ment néhány heti pihenésre. Itt az evangélikus tanítók üdülőházában felekerestük Öt, hogy lapunk nagy olvasótáborának nevében személyesen is köszöntsük és nyilatkozatot kérjünk tőle külföldi utjáról és ezen uton szerzett tapasztalatairól a nagy nyilvánosság számára.

Ordass püspök a legnagyobb szeretettel fogad. Amikor kifejezést adunk annak, hogy külföldi útján milyen sokan gondoltak Rá és imádkoztak érte, felvillan a tekintete, határozottan mondja: ezt állandóan éreztem. Nyilvánvaló volt számomra, Isten ezt határozottan megmutatta, hogy itthon sokan imádkoznak értem. Nagy erőforrás volt ez szolgálatom végzésében.

Mi volt a legnagyobb élménye külföldi útján? — kérdezzük a püspököt.

Nehéz ezt egybefoglalni, mert volt jó néhány. Elsőnek az **amerikai magyarsággal való találkozásomat** említem. Ugy mentem ki, hogy egyetlen ismerősöm volt csak, Brachna Gábor lelkész. Bizonyos szorongás töltött el, mert nem tudtam, milyen szívvvel fogadnak. De amit ott tapasztaltam, amit az evangélikus gyülekezetek cselekedtek, ez felejthetetlen élmény marad számomra. Nem lehetett egy mondatot kimondanom, amit azonnal ne teljesítettek volna. Büszke voltam kint élő magyar testvéreinkre. A papjaik azt mondják, hogy nagyon megbecsülik a magyar munkásokat odakint. Ha gazdasági krízis állna elő Amerikában, nem kell félni a magyarokat, mert olyan helyzetbe kerültek becsületes munkájuk révén, hogy sok esztendei válság sem juttatná őket nyomorba. Jártam egy nagy gyógyszergyárban, ahol a munkások között sok magyar ember dolgozik. Óriási méretű modern gyár ez, amelyben az épületek ablakai színes üvegből

vannak készítve, úgy, hogy egy-egy ablakra egy-egy hűséges munkás arcképe van festve, s a kép alá az illető neve van írva. Nagyon örültem, amikor köztük magyar arcokat láttam és alattuk

ilyen magyar neveket olvastam: Horváth Erzsébet, Varga József stb. A gyárban dolgozó munkások ezeknek a kiváló munkásoknak a színes portréját láthatják, példaként maguk elé állíthatják, akik a gyárban megfordulnak, ebből is tudomásul vehetik, hogy a magyar munkásokat hogy megbecsülik.

A másik élmény **Berggrav oslói püspökkel való találkozásom** volt, aki a norvég egyházi harcot páratlan eréllyel és hősiességgel vívta annak idején. Verhetetlenül az első ember ő ma északon. Vele való együttlét Oslóban felejthetetlen a számomra. Az egyház nagy hőisével álltam szembe, s azt éreztem, hogy benne a Krisztusnak egy nagy bajnoka áll előttem, aki a Krisztus ügyéért másfél évig börtönt is viselt.

Maga a lutheránus világyűlés különösen hatalmas élményt jelentett számomra, — folytatta a püspök. Hogy egy szétzilált világban 28 országból 600-as létszámmal össze tudnak emberek gyülekezni és úgy tudnak együtt imádkozni, ahogy ez történt, hogy a világot szétzuzó politikai elmentétek ebben az együttlétben semmiseknek nyilvánultak az evangélium ereje által, hogy az a lutheránusság, amely eddig csak tanácskozássokra gyűlt össze a világ minden tájáról, most egy **szövetséget** létesített, ez maga felemelő valami. Ennek az egységnek és bizalomnak a bizonyítékát láttam akkor, amikor a végrehajtó bizottságban nagy egyháztesteknek volt biztosítva egy-egy hely. Összesen négy tagság maradt, amiket a tömb-egyháztesteken kívül kellett betölteni. Ebből a négyből Izland kapot egyet, az új egyházak (missziói területek), egyet, így két hely maradt, amelyet valahogy igazságosan kellett odaitélni. S ekkor Európának a térképét felesbe osztva az egyiket a nyugati félnek adták, a másikat pedig a keleti félnek az államai: lengyel, cseh-szlovák, osztrák, jugoszláv és magyar stb. államok teljes egyhangúsággal a magyar egyháznak biztosították. Itt a féltékenységről szó sem lehetett, csak a kölcsönös bizalomról. Így vált lehetségessé, hogy mint bizottsági tagot, a világszövetség egyik alelnökévé választottak.

Amerikai utjáról keveset tudtunk irni. Mondjon erről valamit, Püspök Ur.

Az amerikaiak programot tudnak csinálni. Hét hetes időmet teljesen kitöltötték programmal. A nagy lekötöttség ellenére Isten csodálatosan megáldotta szolgálatomat. Volt vasárnap, amikor angol, magyar, közben német nyelven, este a gyülekezetben ismét angol nyelven kellett prédikáció vagy előadás, s emellett óriási nagy távolságokat kellett megtenni, hogy szolgálatomat program szerint tudjam végezni. Az amerikai magyar lelkészek nagyon örültek ottani szolgálataimnak, mert ezáltal ők is más helyzetbe kerültek, mint korábban voltak. Pl. amikor az allentown-i egyetemen diszdzoktorrá avattak, az amerikai magyar gyülekezetek külön meghívták és nekik külön helyet biztosítottak. Az ebben az egyháztömbben lévő 4500 gyülekezet között a 10 magyar gyülekezet eddig nem sok szerepet játszott. Most egészen más helyet kaptak az egyházi közösségben.

Végiglátogattam ezt a tíz magyar evangélikus gyülekezetet valamennyit. Részt vettem kerületi közgyűléseken, ahol hivatalos képviselők számszerint 200—1400 között voltak. Őt ilyen gyűlésen voltam. Ugyancsak voltam 5 egyetemen is, ahol az amerikai evangélikus egyház ifjúságához szóltam, 4—6000 ifjuhoz és leányhoz. Külön együtt voltam a tanári karokkal is. Utolsó másfél hetet svédek és norvégek által lakott területen töltöttem, ahol naponként ígét hirdettem.

Mondjon valamit személyes kapcsolatairól — kértem a püspököt.

Ugyszólván minden egyház vezetőjével személyes kapcsolatba kerültem. A legjelentősebb, hogy az amerikai lutheránus egyházak közösségének az elnökével Clark Fryvel nagyon meghitt barátságba jutottam. Személyes kapcsolatba kerültem Eidem svéd érsekkel, Bergrav oslói püspökkel. Nygren elnökkel, aki tanárom volt valamikor, Lehtonen finn érsekkel, F. Damgaard dán püspökkel, Jörgensennel, meleg viszony szövődött köztem és az islandi püspök, Sigurdson között. Különösen meg kell említenem az amerikaiak képviselőjét a genfi világtanácsban, Michalfeldert, akivel már Genfben találkoztam. Mindezek a kapcsolatok sokat jelentenek magyar egyházunk számára.

Milyennek látja az evangélikus egyház helyzetét a világviszonylatban? — hangzik a következő kérdésünk.

A tanácskozásokon mindig úgy beszélünk egyházunkról, mint erejét összegyűjtő és növekvő, erősödő közösségről Amerikában, mint helyét újra kivivott egyházzól Skandináviában, mint megkérdőjelezett hatalomról Németországban, mint küzdő egyházzól a balti államokban és mint beláthatatlan reménységeket adó missziói egyházzól, távol-keleten. Ez a szemszög tehát elég optimisztikus.

Mi igaz, — teszem fel közben a kérdést, — **hogy a katolikus egyház erősen hódít Amerikában?**

A katolikus egyház tényleg hódít, de nem a protestantizmusból és hódításával nyomába se léphet az evangélikus hódításnak. Az evangélikus egyház az, amelyik Amerikában a jövődő zászlaját tartja a kezében. Amerikában 8 evangélikus egyháztest van, amelyek most egy nagy egységbe fognak össze. Közülük hét közös egyházi szervezet létesített már maga fölött és abban a segélyző munkában, amelyet az amerikai evangélikus egyház indít és végez most, mind a nyolc együtt dolgozik. Csodálatos ez, ha meggondoljuk, hogy Amerikában kb. 24 millió evangélikus keresztyén van. Ez a növekvő, hatalmas lutheránus test az, amely leginkább megfelel az amerikai ember gondolkodásának, a demokratikus közösség jegyében élő egyházi szervezetnek. Ehhez hasonló nincsen.

Miben látja utjának egyházi és nemzeti jelentőségét? — kérdezzük tovább.

Semmi szín alatt sem abban elsősorban, hogy milyen anyagi segítséget kapunk külföldről. Ezeket a dolgokat, amiket láttam, tapasztaltam, mint személyi megbecsülés, stb., nem tekintetem a magam sikerének. Azt láttam ebben, hogy a magyar evangélikus egyházat veszik tudomásul és becsülik meg. Ha tulleszünk a nehézségeken, nem az lesz jelentős számunkra, hogy kaptunk anyagi segítséget, hanem az, hogy benne leszünk a lutheránus világtestben, amely egy nagy egy-

séget alkot. Természetesen az anyagi segítség sem jelentéktelen, — folytatja a püspök. Amerikában megállapodtunk abban, hogy a világakció gyűjtéséből 250,000 dollárt kapunk évenként 5 éven keresztül. Ez tekintélyes összeg. Ezen kívül számíthatunk a svédek és a többi északi államok támogatására, amelyek adományai a jövőben gyűjtési akció formájában jönnek össze.

Sok egyébről beszélgettünk még, közben feltezzük az utolsó kérdést:

Mit üzen evangélikus népünknek?

Azt, hogy nálunk az evangélikus egyházban ujjáéledés van és az evangéliumnak komolyanvétele jeleivel találkozni lehet gyülekezeteinkben, mindenütt örömmel hallották, ahol erről bizonyosságot tettem. Hiszik is azt, hogy ezt a gyümölcsöt a megpróbáltatások után meg is termik gyülekezeteink. Ez az egyetlen, amit ők szívesen támogatnak is. Mert nem egy halott egyház régi emlékeinek a helyreállítása az, ami a külföldi testvéreket adakozásra és együttérzésre készíti, hanem ez az élő reménység, hogy a magyar evan-

gélikus egyház az evangéliumnak komolyan vételével egy új életnek a gyümölcsét termi meg. Ennek a mi érdekünkben is meg kell történni. Életet kell teremtenünk egyházunkban. Ez az, amit nekünk kell előhozunk, amit ők nem adhatnak meg.

Üzenem azt is, — fejezi be szavait a püspök, — hogy kis szórványu evangélikusság, ne gondold, hogy így szétszórta, kevesen vagyunk a világban. Ne feledd el, hatalmas világközösség az, amelyik mögöttünk van, segít minket és imádkozik értünk.

Megköszönjük Ordass püspöknek a nyilatkozatát, s az együtt töltött kedves órák szép emlékével és nagyszerű élményével a lelkünkben, azaz bucsuzunk Tőle, hogy Isten áldja meg az ő külföldi utjának magvető szolgálatát, hogy ott kint is, itt bent is teremjen ez a szolgálat sok áldott gyümölcsöt Isten országa s magyar evangélikus népünk gazdagítására.

(Uj Harangszó)

Lukács István

IMRE ÉS TÁRSAI

Irta: Dr. Keken András

KOLDUSOK, MÁRTIROK ÉS CSALÓK

Imre halála komoly figyelmeztetés volt számunkra. Nyugtalanná tett. Más szemmel kezdtük nézni régebbi emlékeinket és felfigyeltünk az újabb indításokra. Ezek közül néhányat el kell mondanom.

*

Megyek az utcán. Az egyik sarkon két kislányt látok, akik koldulási szándékkal sorra megállítják a járókelőket. Mikor közelebb érek hozzájuk, szégyenkezve ismerem fel az egyiket: K. M.-át. Evangélikus gyermek. A gyülekezet tagja. Nekem tanítványom. S koldul az utcán!

Üzletben vagyok. Bejön egy fiú és jellegzetes kolduló hangon pár fillért kér a tulajdonostól. Először nem ügyelek rá, de a hangja valahogyan ismerős. Megnézem, ráismerek és ismét szégyenkezem. Ez is evangélikus gyermek. M. M.

*

Látogatás a régi méntelepen. Még az első világháború előtt nagy méntelep volt Vásárhelyen, hatalmas istállókkal. Mig lovak laktak bennük, bizonyára szépek, tiszták, gondozottak lehettek ezek az épületek, most azonban, hogy már nem értékes fajlovak hanem "csak" emberek laknak bennük, senkisémm törődik velük. Mindenfelé szenny, sár, szemét és bűz. Ötven család kapott itt hatósági kiutalásra "otthont". Ötven család, valami háromszáz lélek. Köztük vagy husz evangélikus. Gyermek, felnőtt vegyesen. A nagyobb istállókban tíz család is elhelyezkedett, a kisebbekben kettő-három.

Kérdezősködésünkre eligazítanak s megtaláljuk a keresett evangélikus családokat. Férfi, asszony, gyerek csupa rongyban. Arcukon nem gond, nem keserűség, nem lázadás, hanem tompa beletörődés. Nem nagyon érdekli őket a soruk, — de az sem, hogy segíteni szeretnénk rajtuk. A gyermekek bizalmatlan, sanda pillantásokat vetnek ránk, vackaikba bujnak a rongyok és a rothadt szalma közé s nem akarják kinyújtani maszatos lezüket, mikor cukrot kínálnak nekik.

Hazafelé az új méntelepi istállók mellett megyünk el. Néhány katona fényesre kefélt, pólyált-lábu lovakat sétáltat. Mások tiszta szalmát, szénát és zabos zsákokat hordanak. A lovak kényesen emelgetik lábaikat és mi haragszunk rájuk. Pedig ők semmiről sem tehetnek.

Hazaérve szinte fáj a tiszta otthon és nem kell a vacsora.

*

Törvényszéki tárgyalás Szegeden. A vádlott: Fekete Andrásné. A vád: gondatlanságból okozott emberölés. A bíró kérdéseiből és az asszony válaszaiból kikerekedik az egyszerű történet. Fekete András feles-tanyás volt a vásárhelyi határban. Megbetegedett, kórházba került. Teltek, multak a hetek és a hónapok. Az asszony egyedül kinlódott négy gyerekkel. A legkisebb két éves volt, a legnagyobb nyolc. Néha napszámba ment, máskor a butorai, ruhái, edényei eladogatásából csinált valami pénzt. Egyszer bablevest főzött az udvari tüzhelyen. Mikor elkészült, azonmód forrón, kondérostól bevitte a házba. Ujból kijött az udvarra, hogy a két nagyobbacska gyereket hívja ebédelni. Ezalatt

a kicsi beleesett a forró levesbe s olyan súlyos égési sebeket szenvedett, hogy belehalt.

A bíró faggatja az asszonyt:

“Miért nem tette a kondért az asztalra?”

“Mért nincs asztalom” — felelte az asszony.

“Miért nem tette székre?”

“Mert az sincs.”

“Hát mi je van?”

“Csak egy tüzhelyem, egy kondérom, meg egy subám.”

Az asszonyt elítélték, de a büntetést fel-függesztették.

Néhány nap múlva egy kocsí indult el a városból a Feketék tanyája felé. A hivek adományából egy asztalt, két széket, két ágyat és egy szekrényt vitt.

Később két Fekete gyerek bekerült az árvaházba.

*

1936 karácsonyán ötven szegény gyermeket ruházott fel a vásárhelyi nőegylet. Hogy miből? Erre nem lehet gazdaságtudományi, csak hittudományi választ adni. Bizonyára Isten sokszorozta meg a pénzüket.

Mikor azután januárban elkezdődött a tanítás, észreveszem, hogy az én szegény gyermekeim megint csak a régi rongyaikban járnak. Hová lett az új cipő, új ruha, új télikabát — kérdem gyanutlanul. A gyerekek hümmögnek, az egyik azután megmondja: anyukám elvette. Ennek utána kell járnom, gondoltam magamban, s ideírom ennek az utánajárásnak szomorú eredményét. A karácsonyi ruhaajándékok egy részét a szülők az ócskapiacra elkótyavetyélték, az árát megették, esetleg — mert ilyen “édes”-apa is volt — elitták a Lila Akácban.

Sokszor adtam oda egy-egy szegény tanítványomnak nemcsak a lelkeszi hivatal, hanem a saját pénztárcám utolsó filléreit is, s csak később tudtam meg, hogy ezeket a filléreket cigarettára váltotta át a “gondos” édesapa.

Egy “édesanya”, B. A.-né arra kapott pénzt, hogy tejfölt vegyen, s valami jobb ételt készítessen beteg gyermekének. A tejfelt megvette, s mire hazaért, szépen meg is ette. S ezt nem egyszer tette meg, hanem sorozatosan, úgyhogy végül is nekünk kellett elvinni az ételt, s megvární, míg a kislány elfogyasztotta.

Mártir gyermekek és becsületes szegények mellett ezek a csalók is jó szolgálatot tettek. Lelkészi, nőegylet, presbitérium és gyülekezet belátták, hogy szükség van gyermekotthonra.

(Folytatása következik)

Palesztina kettősztását megszavazta az Egyesült Nemzetek (U. N.) gyűlése. Bár a politikai élet következményei még ismeretlenek, de örülnünk kell, hogy a mérhetetlen megpróbáltatáson átment zsidóságnak végre lesz egy szabad földje. A felekezeti vagy faji alapra épített emberüldözés korunk legsötétebb büneihez tartozik.

AZ APA IGY BESZÉL

Ma még nincs más gondja a kicsi fiának, Csak a labdajáték, mesevilág, séta.

De már fel-felrémlik apró lelke előtt

Sok furcsa rejtelem: könyv, tábla, kréta.

Nagy iskolaháznak szigorú gazdája,

Ha majd szól a csengő és ide kell hoznom,

S elszoruló szívvel, reménykedő hittel

Veletek kell majd a lelkén megosztanom.

Vigyázzatok rá, hogy áldott bizalmának

Szárnyait titokban mások le ne nyessék,

S porszem-gondjai közt legyen hű barátja

Az iskolapadban majd a kötelesség.

Itassatok vele mesebeli sas-vért,

Bátran és merészen napba nézni merjen

S lelke talajában mérges gyomok helyett

Jóság-violának szép virága keljen.

Mutassatok neki földrehajló fűzfát,

Szélvésszel birkózó dűsgyökerű tölgyet,

Tudjon alázattal hajolni a porba,

S viharban is fogja, védje ezt a földet.

Tanítsátok meg, hogy nótaszóval menjen

Eltikkasztó nyárból kedvdermesztő télbe

S hogyha nehéz sorsa követeli tőle,

Szívesen harapjon türelemkenyerébe.

Szívének mélyére megáldott kezetek

Áhitatfenyőnek kis magvából hintsen,

Ha majd elhagyatva ballag a nagy úton,

Ne legyen egyedül: felfelé tekintsen.

Vidám torna-órán legyen mindig első,

Legyen megedzdőve a bohó játékon

Gerince egyenes, kemény a két ökle,

De simogatásra a karja hajlékony.

Tudom, hamar eljön a bucsuzás napja...

Legyen megáldott a kezetek s az óra,

Amikor a fiam elbucszik tőlem

S hozzátok indul el nagy találkozóra.

Vathy Elek

ERŐS VÁR

Official Religious Monthly of the Hungarian Lutheran Churches of America

Az amerikai magyar ág. hitv. ev. egyházak hivatalos lapja.

Editor — Főszerkesztő:

Rev. Gábor Brachna, 3243 W. 98th St., Cleveland 2, O.

Kiadóhivatali vezető:

Rev. Paul Markovits, 161 Hazelwood Ave., Pittsburgh 7, Pa.

Munkatársak: Az amerikai magyar evangélikus lelkeszi kar.

Minden cikk, közlemény, valamint minden előfizetés, reklamáció és megrendelés a kiadóhoz küldendő.

Subscription Price: \$1.50. — Előfizetés: \$1.50 egy évre.

BETÜ ORSZÁGBAN

Közismert dolog, hogy amikor egy német ember beszél magyarul, akkor annak kiejtése magyar fülünknek idegennek hangzik. Mi magyarok is rossz hangsúllyal gyurjuk a német nyelvet. A két nyelv kölcsönösen nehéz a másik nemzet fiai részére, ami bizonyítja, hogy sem a magyar nem rokon a német nyelvhez, se az a magyarhoz.

Másképpen áll ez a finn nyelvvel.

Magyar ember egy év alatt úgy megtudja tanulni, hogy nincsen semmi idegenes kiejtése. Mikor egy évi finnországi tartózkodásom kapcsán egy magyar kiránduló csoportnak tolmácsoltam finnről a finn újságíró kérdéseit, akkor az újságíró végül is megkérdezte tőlem, hogy mikor és hol tanultam magyarul!

Hogy olyan elismerésben részesültem, bizonyítja, hogy a finn kiejtésem nem hangzott a finn újságíró számára idegenszerűnek.

Mikor 8 évvel ezelőtt Észak-Kínában a vasuti kocsiiban finnül, vagy magyarul beszélünk, akkor a kínaiak és japánok fülét rögtön valami ismerős hangzás csapta meg. Azonnal észrevették, hogy az a beszéd, amit mi folytattunk se nem német, se nem angol, hanem valami, ami az övékével rokonszerű.

A kínai nyelvvel ugyanúgy jártam, mint a finnel. Természetesen a kínai nyelvet nem tudtam megtanulni olyan gyorsan, mint a finnet, de mégis kezdettől fogva volt valami rokonszerű. Ami az angol számára olyan nehéz, pl. az ö, ü, dzs, hangok, a mi számunkra természetesekek. Ugy látszik, hogy a végtelen eltérések ellenére is a kínai és a mi nyelvünk szerkezetében van valami közel álló. Nem magamat akarom dicsérni, amikor idézem egy kínai állítását, aki kínai beszéd-tudomásomra mondotta, hogy "még soha nem hallott külföldit így beszélni kínaiul." Ez az állítás se nem szorgalmamat, se nem képességeimet bizonyítja, hanem azon állításomat igazolja, hogy turáni nyelvünk valamennyire rokonságot mutat annak az ősi népnek a nyelvvel.

Érdekes lenne kutatni, hogy van-e valami kapcsolat a kínai képirás és az ősmagyar rovásírás között, mert tudjuk, hogy a mi magyar őseink tudtak írni már az előtt is, mielőtt a latin betűket használatba vették volna.

A magyar nyelv egy idegen ember számára nehezen megtanulható nyelv. Éppen úgy a finn is. De a kínai nyelv a legnehezebb valamennyi között. Aki csak látott kínai betűket, az elszörnyed tőle. Én is, amikor először megláttam a négy, öt, tíz, husz, sőt huszonöt vonásból is összetett ákombákomszerű kínai képjelet, akkor azt gondoltam, hogy sohasem tudok megbirkózni azokkal. Mert van ám belőlük sok ezer. Pár ezret ismerősként üdvözölhetek, de még sok időbe fog kerülni, mire kínai irodalmat is könnyen tudom majd olvasni, mint a kínai Bibliát.

Amikor Kínába mentem úgy gondolkodtam, hogy én nekem sohasem kell kínai titkár, én magam fogok kínai leveleket írni. De e tekintetben csalódtam. Be kellett érnem elődeim gyakorlatával, hogy én is diktáljam a kínai leveleket.

Olvasni kínaiul kínos feladat. Irni pedig egyenesen rettenetes. Mert a kínai jeleket még csak nem is ceruzával, vagy tollal írják, hanem finom szőrből készített ecsettel. A papír is igen vékony, sárgaszínű, éppen olyan mint évezerekkel ezelőtt, amikor a kínaiak feltalálták (mert ők voltak azok, akik legelőször gyártottak papírt a világon). A kínai gyerkőcök kicsiny koruktól fogva gyakorolják az ecset tartását és egy-egy jelet tizszer, százszor s talán ezerszer is leírnak gyakorlatképpen. Így lesz azután a kínai írás szinte a vérükké. Külföldinek, még egy magyaroknak sem, nincs ahhoz felnőtt korában ideje. Egy kínai gyerek éppen az írás miatt legalább két évet veszít a magyar gyerekhez viszonyítva. Feladata annyival nehezebb. Ezer és ezer képjelnek az alakját kell emlékezetében tartania, hogy azt papírra tudja vetni.

Valaki azt mondotta, hogy a kínai nyelvet az ördög találta ki, hogy a misszionáriusok soha ne tudják azt igazán megtanulni és hogy soha ne tudják azon a nyelven igazán közel vinni az Isten Igéjét a kínai néphez.

Akármilyen nagyon voltak is a nehézségek az Isten Igéje a kínaiak rendelkezésére áll az ő saját nyelvükön már több mint száz éve. Az ákom-bákom képirás is a kínaiak szemén keresztül a szívükhöz viszi az Isten szeretetét.

Kis hanglejtés, kissé felemelt, vagy sülyesztett hangmagasság ugyanazon kiejtésű szónak tökéletesen más értelmet adhat. Sokszor váltak külföldiek ilyen módon nevetségessé. Például MIEN jelent gyapotot, másképp hangsúlyozva ugyan az a szó téisztát jelent. Vagy egyszer, amikor pirospaprikát akartunk vetetni, a bevásárló gyertyát hozott. Jóllehet a két szó nem azonos, mégis gyertyának értette, mert nem akarta elhinni, hogy egy külföldi ember paprikát akarjon enni.

Sokféle a nehézség, amit a kínai nyelv okoz és amivel a misszionáriusnak meg kell küzdenie. De bizonyágtévésében nincs magára hagyva. Isten Lelke áldott Lélek, aki Kínában is segítségünkre siet. Nem jelenti ez azt, hogy a misszionáriusnak nem kell szorgalmasan gyürkőznie a nyelvvel, hanem azt, hogy minden jóakaratumk ellenére is be kell látni, hogy a kínai nyelven való ige-hirdetés embert meghaladó feladat. De ahol az ember ereje csődöt mond, ott megtapasztalja a misszionárius, hogy "elég néked az én kegyelmem."

Kunos Jenő

EGYETEMES HIREK MAGYARHONBÓL

Ujjáépítés az evangélikus egyházban. Lelkes erőfeszítések folynak az evangélikus egyház kicsiny gyülekezeteiben, hogy a háboru okozta rongálódásokat és romokat a maguk erejéből kijavítsák, illetve felépítsék. Két különösen megkapó példát említünk. A Budapest közelében fekvő Alsógöd községben 160 lélekből álló kicsiny filiája van az evangélikus egyháznak. Szép kis templomuk volt, amit azonban a háboru, belövések és a bombatalálatok teljesen használhatatlanná, rommá tettek. A 160 lelkes kis gyülekezet nagy buzgalommal és áldozatkészséggel kezdett az ujjáépítéshez s templomának helyrehozására 27,000 forintot gyűjtött össze, amiből csak 5,000 forint a gyülekezeten kívülről származó adomány. A többit a maguk körében gyűjtötték össze. Az ujjáépített templomot november hónapban adta át szolgálatának D. Ordass Lajos püspök. A másik megkapó példa a soltvadkerti gyülekezet buzgólkodása. Ennek a gyülekezetnek temploma van, de nincs gyülekezeti háza. Olyan lendülettel belmissziói és evangélizációs munka indult meg,

hogy hamarosan kevésnek bizonyult a templom. Gyülekezeti ház építését vették tervbe s a megindított gyűjtés hamarosan 70,000 forintot eredményezett, mely az adott körülmények szerint csodálatosnak mondható.

SZIVES MEGHIVÁS

A **Clevelandi Első Gyülekezet** kebelében működő **Luther Márton Betegsegélyző és Templom Egylet** tagjai sorába hívja **Cleveland evangélikus népét.** Az Egylet gyűléseit tartja minden hónap harmadik vasárnapján délután 3 órakor a **2830 East Boulevardi Evangélikus Iskolateremben.**

LUKÁCS ISTVÁN ÉS FIA

TEMETÉS RENDEZŐK

Betegszállítás kórházba éjjel-nappal díjmentesen

12014 Buckeye Road
2728 Woodhill Road

L O ngacre 7524
Cedar 0593

CLEVELAND, OHIO

JAKAB ISTVÁN ÉS TESTVÉREI

A legrégebbi magyar temetési intézet az Egyesült Államokban

8923 Buckeye Road
11713 Buckeye Road

Washington 4421
Cedar 0354

CLEVELAND, OHIO

SZIVÉLYES ÉS KÖRÜLTEKINTŐ KISZOLGALÁS

BODNÁR A. LAJOS

TEMETKEZÉSI INTÉZETE

3929 LORAIN AVENUE

Melrose 3075 vagy 3076 Cleveland, Ohio

EGYHÁZI HIREK

Pittsburghi gyülekezet köréből

Január 18-án tartotta meg a gyülekezet évi közgyűlését, melyet egy testvéries ebéd előzött meg, az Oltár Egylet tagjainak jóvoltából. Gyülekezetünk csak ilyen módon tudta megtenni azt, hogy több mint 10 különböző városrészen lakó tagjai időt és felemelt villamos költséget takaríthassanak meg. Az évi gyűlés meghallgatta a tanács jelentéseit, melynek kiemelkedő része volt az Adósság Alap pénztárosának jelentése, aki \$928.21 betétről tett jelentést. A jótékonyági pénztáros \$554.00 adományról tett beszámolót, mely összeget a Pittsburgh Synod pénztárába utalt át, mely összeg közel \$100.00 több az 1946-ban adott adományoknál. — Más egyházi egyletek által adományokkal gyülekezetünk bevételeinek 15% jótékonyásra fordította.

Tisztviselőink közé választotta a gyülekezet Nagy C. József, terracei testvért, aki a statisztikus munkáját vállalta. Többi tisztviselőink Mol-

nár András gondnok, Kuczler János algondnok, Nagy Béla jegyző, id. Molnár József pénztáros, Molnár Rudolf ellenőr, Simon Albert jótékonyági pénztáros; számvizsgálók: Nagy József (South Side), Simon József, ifj. Molnár József, Molnár Béla; örökös tanácsosok: Kardos József, Holéczy Sámuel. Tanácsosok: Liska György, Molnár Lajos, Nemes Pál, Nagy Albert, Takács György, Üveges Pál, Kállay József, id. Nagy András, Molnár Gyula.

Oltár Egyleti tisztviselők az 1948. esztendőre egyhangulag újra lettek választva. Holéczy Sámuelné elnöknő, özv. Szakál Lajosné alelnöknő, Kállay Józsefné jegyző, id. Molnár Józsefné pénztáros, Molnár Béláné ellenőr.

A tisztviselők és tanácsosok tiszteletére február 1-én disznótoros vacsorát tartott gyülekezetünk.

New Brunswicki ev. gyülekezet köréből

Az évi közgyűlésen a következő tisztikar lett megválasztva: Vasváry János gondnok, Kucsán István al-

gondnok, Mihály Pál és Takács Zoltán pénztárosok, Marko James jegyző, ifj. Csete György pótékonyági pénztáros, Pfeiffer Ferenc statisztikus; tanácsosokká választatták: Vasváry Mihály, ifj. Bütthy Kálmán, Fullajtár Pál, Szabó János, Vasváry Zoltán, Wallner Mihály, ifj. Novák János, id. Csete György, Csarny János, Tóth György, Karsay Elemér. Tiszteletükre a gyülekezet vacsorát rendezett, melyet megelőzően Nt. Kunos Jenő, misszionárius hirdette úgy az angol, mint a magyar istentiszteleten az Igét. A misszionárius családja szintén vendége volt a gyülekezetnek.

Oltár Egylet tisztviselői: Erdélyi Jánosné elnöknő, Káldy Sándorné alelnöknő, Molnár Eszter és Pfeiffer Ferencné pénztárosok, Orlik Jánosné jegyző.

Emlékadományokat adtak a gyülekezetnek a következők: Fullajtár Pál 1 bronz virágvázát és a Társas Kör 2 bronz virágvázát. Ugy szintén 2 bronz perselyező tányért adott özv. Mihály Mihályné, férjének áldott emlékére, és Verboczy János és neje Osztrovics Pál áldott emlékére.

Lutheran Thimble Guild: Mrs. Frank Pfeiffer president, Mrs. M. Kady vice president, Mrs. J. Kalmán treasurer, Mrs. A. Czaplicki secretary.

A Board of American Missions havi lapjából vettük a következő hirt, mely dicséretet mond a perth amboyi ev. magyar wend gyülekezet munkásságáról. "1948 január elsejével a perth amboyi magyar gyülekezet úgy lelkészi fizetésben, mint egyházi kölcsönben, **önfenntartó gyülekezetté vált.**" Dicséretre méltó a lelkész, Fliszár Ferenc, mint a gyülekezet áldozathozata, hogy az önfenntartó gyülekezetek közé kerültek. Magyar evangélikus munkánkban így már csak három gyülekezet maradt mely élvezi még az Egyetemes Egyház jóindulatu támogatását, vagy kölcsön vagy lelkészi fizetés-segély formájában.

KIADÓHIVATALI HIREK

A példaadó áldozatkészségnek jelet mutatta meg újra a **detroiti evangélikus oltár egylet**, amikor lapunknak segítésére 1948 esztendőre \$10.00 adományt küldött. Köszönetet mondunk az oltár egyletnek és **Molnár Gyula**, lapképviselőnknek, aki továbbította a fenti összeget, **Mrs. Anna Pirka** \$2.00 adományával együtt. Azonkívül Detroitban a következők fizettek elő: Csatári József \$1.50, Zsármolyi Sándor \$2.00.

Palmerton, Penna.: Berki József \$3.00.

South River, N. J.: Kenyo József és neje \$2.00.

New Brunswick, N. J.: Nt. Szathmári Gyula által, Erdélyi János (uj) \$2.00.

Cleveland, West Side, O.: Mrs. Barbara Stankov \$1.50.

Az elmúlt hónapban gyülekezeink népe jóindulattal karolta fel a Németországban sinylődő evangélikus magyar lelkészek sorsát, amennyiben élelmiszeres csomagokra adományokat juttattak el a szerkesztőhöz. Hogy a mindennapi élelem mellett, a lelki szükségletekről se felejtkezzünk meg azoknál, akiknek ritkán jut magyar vallásos lap a kezükbe, az ERŐS VÁR, 500 példányban lett elküldve december és január hónapban a menekültek részére Európába.

Nagy áldozattal tudjuk ezt csak megtenni, de keresztyéni magyar elkötelezettségünk vezetett erre a szolgálatra. Ha minden amerikai olvasónk eleget tesz a lappal szembeni kötelességeinek, akkor az ERŐS VÁR ezen missziós munkáját a jövőben is meg fogjuk tudni tenni. Testvér, hogy álsz az előfizetéssel?

FISHER AND OWEN FUNERAL DIRECTORS

A pittsburghi magyarság
temetkezés-rendezői

126 Hazelwood Ave.
PITTSBURGH 7, PA.

SPENCER A. OWEN
tulajdonos

Phone: HAZel 1165

MELrose 5814

PAULINE H. PAPP

The Metropolitan Casualty
Insurance Co. megbízottja
Mindenféle biztosítást a legelő-
nyösebben szerezhet be általunk.
Irodánk nyitva reggel 9-től

délután 5-ig.

4004 Lorain Ave.
CLEVELAND, OHIO

MÉSZÁROS PATIKA

MAGYAR GYÓGYSZERTÁR
Levélre magyarul válaszolunk.

4753 Second Avenue
PITTSBURGH - HAZELWOOD

Phone: JACKson 4449

Mészáros András, gyógyszerész

West sidei házak és telkek
vételét és eladását lelkiismeretesen végzi a közismert
**KLAREICH - KÁDÁR
REALTY COMPANY**

3717 LORAIN AVE.
Cleveland, Ohio
Telefon: 1262

Telefon: VI. 1-2353

JOHN K. SZÖLLŐSY

FUNERAL DIRECTOR

Vizsgázott Balzsamozó

8027 W. JEFFERSON AVE.

Detroit, Michigan

MELrose 5814

PAPP MIKLÓS

ÜGYVÉD ÉS JOGTANÁCSOS
a W. S. Ev. Egyház ügyésze.
Mindenféle jogi kérdésben
készséggel szolgálja
a magyarságot.

4004 Lorain Ave. Cleveland, O.

"AZ AMERIKAI MAGYARSÁG
ERŐS VÁRA SZIVES
SZERETETTEL KÖSZÖNTI
E LAP
OLVASÓIT"

Verhovay Segély Egylet

436 FOURTH AVENUE

Verhovay Building

PITTSBURGH 19, PA.

★ 1848 ★

★ 1948 ★

"Én bízom hazám jövőjében, mert tudom, hogy
azt megérdemli."...KOSSUTH LAJOS...WASHINGTON, 1852

"A SZABADSÁG ESZTENDEJE"

nevet viseli az Úr 1948. éve a mi számunkra, akik
hiszünk Istenben, megbecsüljük multunkat és bizunk
abban, hogy "lesz még egyszer ünnep a világon,"
és felépül a mi ó-hazánk is Kossuth szellemében.

Helye van közöttünk minden olyan magyarnak,
akit korunk viharai jobbra-balra nem ingatnak;
aki meg tud állani a krisztusi erkölcsiség, igazi
demokrácia és tiszta hazaszeretet magaslatán.

Ilyen vagy, testvér?

Hivunk!

Várunk!

„Ha az Isten velünk, kicsoda ellenünk!”

AZ AMERIKAI MAGYAR REFORMÁTUS EGYESÜLET

1726 Penna. Ave., N.W., Kossuth Bldg., Washington, D.C.

Hungarian Lutheran Monthly
161 Hazelwood Ave.
Pittsburgh 7, Pa.
Return Postage Guaranteed

Ev. Theologusi Hallgatók Ifj. Kore
Sopron,
Hungary